

Broj: 01-01-76-31/05
Sarajevo, 19. travnja 2006. godine

Na temelju članka 25. stavka (1) pod e) i članka 43. stavka (2), a u svezi s člankom 4. stavka (1) pod d) Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», broj 48/05), u postupku koji se vodi pred Konkurencijskim vijećem na temelju Zaključka o pokretanju istrage broj 01-01-76/05 od 20.07.2005 godine, a po zahtjevu *International Advertising Association (IAA)* Trampina 4. Sarajevo od 15. ožujka 2005. godine podnesenom protiv TV OBN, Konkurencijsko vijeće, na 27. (dvadesetsedmoj) sjednici održanoj dana 19. travnja 2006. godine, je donijelo sljedeće

R J E Š E N J E

Odbija se Zahtjev *International Advertising Association-Chapter* za Bosnu i Hercegovinu protiv TV OBN, radi narušavanja slobodne tržišne konkurencije zaključivanjem sporazuma u kojima primjenjuje različite uvjete za istovjetne transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u neravno pravan položaj u odnosu na konkurenciju, kao neutemeljen.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 15. ožujka 2005. godine *International Advertising Association-Chapter* (ogranak) za Bosnu i Hercegovinu (u daljnjem tekstu: IAA) Trampina 4. Sarajevo koju zastupa Samra Lučkin, predsjednica, podnijela je zahtjev za pokretanje istrage protiv TV OBN radi narušavanja slobodne tržišne konkurencije povredom članka 4. stavka (1) pod d) Zakona o konkurenciji zaključivanjem sporazuma kojima se drugi gospodarski subjekti dovode u nejednak odnosno neravno pravan i diskriminirajući položaj u oblasti politike cijena i načina promidžbe na TV tržištu u Bosni i Hercegovini.

U zahtjevu IAA navodi da TV OBN politikom cijena usluga promidžbe u zaključivanju ugovora s pojedinim gospodarskim subjektima krši propisane principe poslovanja, dovodeći u neravno pravan i diskriminirajući položaj ostale TV kuće i oglašivače u Bosni i Hercegovini, a što se očituje u sljedećem:

- sklapanjem ugovora s određenim gospodarskim subjektima o prodaji prostora za promidžbu kojima se drugi gospodarski subjekti stavljaju u neravno pravan položaj na tržištu TV promidžbe u Bosni i Hercegovini;
- onemogućavanjem svim gospodarskim subjektima sudjelovanje u kupnji medijskog prostora za promidžbu pod jednakim uvjetima i cijenama.

Pored izloženog IAA navodi i druge nepravilnosti u svezi plaćanja poreza, zahtjeva za promjenu regulative u svrhu održavanja visokih standarda licenciranja medija, zaštite prava uposlenih na medijima, zaštite domaćeg tržišta i sl.

Konkurencijsko vijeće sukladno utvrđenoj proceduri tada važećeg Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH» broj 30/01) dopisom broj 01-05-85/05 od 21. ožujka 2005. godine i dopisom broj 01-05-137/05 od 09. svibnja 2005. godine je zatražilo od IAA dodatne informacije i činjenice, prije svega kojom će potvrditi navode u zahtjevu koji se odnose na primjenu nejednakog i diskriminirajućeg pristupa TV OBN prema nekim klijentima prilikom sklapanju ugovora i onemogućavanja svim klijentima korištenje TV prostora za promidžbu pod jednakim uvjetima i cijenama.

Na temelju dostavljene tražene dokumentacije od strane IAA, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoji utemeljena sumnja o navedenom diskriminirajućem postupanju TV OBN, te će provođenjem postupka i neposrednog uvida u dokumentaciju TV OBN-a koja nije dostupna IAA, utvrditi postojanje povrede Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu naprijed navedeno Konkurencijsko vijeće na sjednici održanoj dana 20. srpnja 2005. godine je donijelo Rješenje o pokretanju istrage, po zahtjevu IAA protiv TV OBN, radi povrede članka 4. stavka (1) pod d) Zakona o konkurenciji (Rješenje broj 01-01-76/05), koje je dostavljeno objema strankama.

Svojim dopisom zaprimljenim dana 28. listopada 2005. godine pod brojem 01-01-434/05, TV OBN je odgovorila na navedeno Rješenje o pokretanju istrage negirajući sve navode iz zahtjeva IAA.

Dana 28. srpnja 2005. godine stupio je na snagu novi Zakon o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», broj 48/05) te je postupak sukladno članku 59. istoga Zakona nastavljen po odredbama toga Zakona.

U daljnjem tijeku postupka u svrhu pravilne ocjene koje činjenice i okolnosti mjerodavne za postupak treba utvrditi, Konkurencijsko vijeće je sukladno članku 3. Zakona o konkurenciji i Odluci o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 1/05) analiziralo i utvrdilo mjerodavno tržište.

U ocjeni mjerodavnog tržišta Konkurencijsko vijeće je utvrdilo:

- da je mjerodavno tržište usluga promidžba proizvoda i usluga gospodarskih subjekata i to isključivo putem TV medija. Imajući u vidu svoje specifične karakteristike kao što je živa slika i ton, učestalost emitiranja i cijena, ne postoji međusobna zamjenjivost s drugim medijskim uslugama promidžbe, kao putem radio postaja ili tiska i sl.;
- da se kao mjerodavno zemljopisno tržište može smatrati cijeli teritorij Bosne i Hercegovine, a na temelju podataka Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine i TV OBN, imajući u vidu specifičnosti TV medija obzirom na zemljopisnu rasprostranjenost TV signala putem zemaljske mreže predajnika, kao i sve veće prisustvo kabelaške televizije naročito u područjima gdje ne doseže signal antenskog TV predajnika.

Imajući u vidu izloženu ocjenu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište u ovom slučaju određeno kao tržište usluga promidžbe proizvoda i usluga

gospodarskih subjekata putem TV medija, koje je predmet njihove djelatnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine.

U svrhu prikupljanja dodatnih informacija i podataka Konkurencijsko vijeće je dana 29. studenoga 2005. godine posjetilo IAA o čemu je sačinjena službena zabilješka. Predstavnici IAA su još jednom ponovili navode iz svog zahtjeva, a uz spis su priložili monitoring usluga promidžbe s vremenom i cijenama za razdoblje 01. siječnja-20. studeni 2005. godine, sačinjen od strane *Index Bosnia* za potrebe *Joint Industry Commity* (JIC).

U daljnjem tijeku postupka u svrhu izvođenja dokaza i utvrđivanja činjenica Konkurencijsko vijeće je istog dana posjetilo TV OBN i izvršilo uvid u poslovnu dokumentaciju, o čemu je također sačinjena službena zabilješka, i uz spis su priloženi preslici sljedećih dokumenata:

- licenca za rad izdata od RAK-a (Regulatorna Agencija za komunikacije BiH);
- preslik ugovora o promidžbi koje je TV OBN sklopila s *BEIERSDORF* d.o.o. iz Zagreba; MCCANN-Sarajevo 2X;
- cjenik usluga i uvjete oglašavanja od 01. ožujka 2005. godine;
- cjenik VIP paketa;
- cjenik – iznimna ponuda – mini paketi *off time* emitiranja u terminu od 07:00 do 17:00 sati.

Tom prigodom predstavnici TV OBN su obrazložili poslovnu politiku, s naglaskom na takozvani «*profit share deal*» program, što znači da za pojedine klijente koji prvi put oglašavaju promidžbu ili se nalaze u financijskim teškoćama TV OBN (npr. za mjesec dana) pruža besplatne usluge promidžbe njihovih proizvoda i ukoliko nakon isteka roka promidžba ima za posljedicu povećanje prodaje takvi klijenti plaćaku te usluge prema cjeniku, i u većini slučajeva nastavljaju promidžbu na TV OBN. Također, su istakli da pomenuti monitoring *Index Bosnia* nije vjerodostojan jer nisu uzeti u obzir svi paketi iz cjenika za VIP klijente koji je dostupan javnosti i nalazi se na *web*-stranici TV OBN što osigurava njegovu primjenu prema svim klijentima pod jednakim uvjetima koji ispunjavaju zahtjevane kriterije.

Konkurencijsko vijeće dana 08. prosinca 2005. godine je izvršilo uvid u financijsko poslovanja TV OBN s klijentima, i to:

- *Beiersdorf* za usluge promidžbe za razdoblje od 07. listopada do 20. listopada 2005. godine;
- Lura za usluge promidžbe za razdoblje od 05. rujna do 30. rujna 2005. godine;
- Orion (Bolnica Sveti vid) za usluge promidžbe od 11. svibnja do 29. svibnja 2005. godine.

Sukladno članku 39. Zakona o konkurenciji koji propisuje obvezatno održavanja usmene rasprave u predmetu kada se radi o strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je odlučilo da se kao naredna radnja u postupku održi usmena rasprava. Prije održavanja usmene rasprave Konkurencijsko vijeće je odredilo mjesto i vrijeme uvida IAA u spis predmeta.

Usmenoj raspravi održanoj dana 22. prosinca 2005. godine pristupile su obje stranke putem svojih zakonskih opunomoćenika odnosno zastupnika. Na usmenoj raspravi strankama su predloženi svi mjerodavni dokazi do kojih je Konkurencijsko vijeće došlo tijekom postupka. Na predložene dokaze stranke nisu imale primjedbi. Tijekom usmene rasprave IAA je iznimno predložila da se izvedu novi dokazi uvidom u ugovore koje TV OBN ima s Bolnicom Sveti vid, Luksor, Ilirija, Johnson-Johnson, Reckit benkiser i Beirsdorf AG Hamburg.

Konkurencijsko vijeće je prihvatilo prijedlog IAA da se prikupe i dopune navedeni dokazi i obratilo se dana 06. siječnja 2006. godine TV OBN pisanim zahtjevom za dostavu navedenih ugovora. TV OBN je iste dostavila dana 09. siječnja 2005. godine.

Sukladno primjedbama IAA iznesenim u očitovanju nakon izvršenog uvida u navedene ugovore, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo potrebnim provesti dopunska vještačenja i dodatne analize neophodne za potpunije utvrđivanje činjeničnog stanja u svrhu donošenja pravilne odluke. Kako je za izvođenje tih radnji potrebno dodatno vrijeme, Konkurencijsko vijeće je na sjednici održanoj dana 19. siječnja 2006. godine odlučilo da produlji rok za donošenje konačnog rješenja za tri mjeseca.

Nakon naknadno izvedenih dokaza, uvidom u poslovno-tehničku dokumentaciju TV OBN-a dana 03. veljače 2006. godine i 15. veljače 2006. godine, o čemu su sačinjene i službene zabilješke, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće činjenice mjerodavne za donošenje odluke, i to:

1. TV OBN je usvojila «Cjenik usluga», koji je stupio na snagu 01. ožujka 2005. godine koji je transparentan i dostupan svim korisnicima usluga TV OBN-a u oblasti TV promidžbe. Ovim Cjenikom je utvrđeno:
 - cijene emitiranja;
 - iznimni uvjeti i dodatne pogodnosti emitiranja;
 - agencijska provizija;
 - količinski popusti za klijenta;
 - *welcome* bonus;
 - *budžet split* bonus i
 - uvjeti plaćanja.

Cjenikom je također utvrđeno:

- da je oglašivačka agencija prigodom sklapanja ugovora dužna dostaviti popis klijeneta s proračunom na temelju čega će klijentima biti odobrena visina količinskih popusta i ovjerenu izjavu klijenta o zastupanju. Klijenti koji nisu na popisu neće moći ostvarivati količinske popuste;
- da se za klijente s godišnjim proračunom iznad 200.000,00 KM sklapa ugovor prema iznimnom dodatku cjenika (Cjenik za VIP klijente). Ovaj cjenik je podijeljen u tri paketa, i to:

I Paket za proračun od najmanje 500.000,00 KM s prosječnom cijenom po sekundi od 9,77 KM;

II Paket za proračun od 400.000,00 do 500.000,00 KM s prosječnom cijenom po sekundi od 10,39 KM;

III Paket za proračun od 300.000,00 do 400.000,00 KM s prosječnom cijenom po sekundi od 11,01 KM i ostali paketi za proračun od 200.000,00 do 300.000,00 KM s prosječnom cijenom po sekundi od 11,62 KM.

2. TV OBN je u svoje poslovanje internim aktom Uprave od 01. ožujka 2005. godine pod nazivom «Iznimni uvjeti poslovanja OBN–*Share profit deal*», uvela novinu kroz zajedničku podjelu rizika /dobiti s klijentima, tako što se naplata dodatnih usluga promidžbe, ukoliko klijent ostvari povećanu prodaju svojih proizvoda, vrši kroz ugovoreni postotak od prodaje. Ovim aktom je jasno utvrđeno da se ugovor sklapa na minimalno razdoblje od 12 mjeseci i da se može sklopiti samo s proizvođačima ili zastupnicima koji su sklopili ugovor za oglašavanje za VIP PAKET.
3. U ugovoru koje je TV OBN zaključila s agencijom Prvi medijski prostor iz Sarajeva dana 11. siječnja 2005. godine za emitiranje promidžbe spotova klijenata agencije: Johnson Wax, Reckit Benckiser, Karlovačka Pivovara, Heineken, Pago i LG na razdoblje 01.siječnja- 31.prosinca 2005. godine u cijelosti su ispoštovani uvjeti i cijene iz navedenog Cjenika i pravila o Iznimnim uvjetima poslovanja TV OBN-a. Isto se odnosi i na trojni ugovor zaključen 31. siječnja 2005. godine između TV OBN-a, BEIERSDORF-a i S:V:RSA d.o.o. (agencija) koje zastupa BEIERSDORF.
4. U ugovorima zaključenim s Media Group iz Sarajeva (agencija) i neposredno s Reckit Benckiser-om, BEIERSDORF-om i Eronetom su utvrđene nepravilnosti koje se ogledaju u primjeni odnosno nepoštivanju uvjeta iz pomenutih Iznimnih uvjeta poslovanja i Cjenika TV OBN-a. Ovo se iznimno odnosi na ugovaranje cijena nižih od predviđenih i na «*Share profit deal-a*».

Imajući u vidu da su nakon pomenute usmene rasprave izvedeni novi dokazi i utvrđene nove činjenice Konkurencijsko vijeće je zaključilo da je potrebno održati još jednu usmenu raspravu bi se strankama omogućilo izjašnjavanje o istim. Druga usmena rasprava je održana 06. ožujka 2006. godine i stranke nisu imale primjedbi na naprijed utvrđeno činjenično stanje.

Daljnjom analizom utvrđenog mjerodavnog tržišta promidžbe proizvoda i usluga gospodarskih subjekata putem TV medija, koje je predmet njihove djelatnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- Ukupna tržišna vrijednost mjerodavne usluge (prihod ostvaren promidžbom proizvoda i usluga putem TV medija) na teritoriji Bosne i Hercegovine za 2004. i 2005. godinu je izračunata kao zbir pojedinačnih prihoda ostvarenih promidžbom proizvoda i usluga putem TV medija svih TV kuća (postaja),
- Na teritoriji Bosne i Hercegovine postoje 42 registrirane TV kuće (postaje) koje se bave tom djelatnošću,
- Tržišni udjel TV OBN na tom mjerodavnom tržištu je 8,90 % za 2004. godinu i 7,65 % za 2005. godinu;
- Tržišni udjeli ostalih TV kuća u Bosni i Hercegovini uključujući i TV OBN su:

Rb.	TV kuća	Tržišno udio	
		2004. godina	2005. godina
1.	RTV FBiH	29,62 %	25,72 %
2.	PINK BiH	12,46 %	15,05 %
3.	NTV Hayat	11,10 %	13,73 %
4.	RT RS	9,12 %	7,89 %
5.	TV OBN	8,90%	7,65%
6.	RTV BiH	5,35 %	6,59 %
7.	Alt. TV Banja Luka	4,11 %	3,90 %
8.	RTV BN	3,85 %	5,71 %
9.	JP RTV TK	3,26 %	2,48 %
10.	P RTV USK	1,43 %	1,15 %
11.	Sve ostale TV	manje od 1 %	manje od 1 %

- Prema podacima Regulatorne agencije za komunikacije BiH postotak pokrivenosti emitiranja programa TV OBN, sa svojih 37 predajnika, u odnosu na ukupan broj stanovnika u Bosni i Hercegovini putem zemaljske mreže je 59% prema popisu iz 1991 godine. Međutim, ako se uzmu u obzir demografske promjene koje su se desile nakon 1991. godine, sve većeg prisustva kabljske televizije na područjima gdje ne dopire signal sa zemaljske mreže TV predajnika kao i činjenica da ostale lokalne TV kuće, kao npr. TV KISS preuzimaju program TV OBN, taj postotak u sadašnjem trenutku je mnogo veći.
- Prosječni tjedni procenat gledanosti programa TV OBN na razini Bosne i Hercegovine a na temelju istraživanja *Mareco Index Bosnia, BiH Galup International* je između 4 i 5 %.

Na temelju izvedenih dokaza i utvrđenog činjeničnog stanja Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je TV OBN prigodom zaključivanja ugovora o pružanju usluga promidžbe s gospodarskim subjektima (agencije i gospodarski subjekti neposredno) primjenjivala različite uvjete za istovjetne transakcije s drugim gospodarskim subjektima u odnosu na usvojeni Cjenik i druga navedena pravila svog poslovanja.

Međutim, cijeneći sve ove dokaze pojedinačno, kao i u njihovoj međusobnoj povezanosti, te nakon izvršene stručne ekonomske analize urađene na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da TV OBN svojim djelovanjem u zaključivanju navedenih ugovora, nudeći različite uvjete za istovjetne transakcije drugim gospodarskim subjektima ne spriječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju.

Navedenu ocjenu Konkurencijsko vijeće je donijelo na temelju sljedećeg:

- Zakonom o konkurenciji je utvrđena kategorija vladajućeg (dominantnog) položaja na tržištu kao i njegova zlouporaba kao zabranjeno konkurencijsko ponašanje. Na temelju članka 9. Zakona o konkurenciji pretpostavlja se da jedan gospodarski subjekat može imati vladajući (dominantni) položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu Bosne i Hercegovine ima tržišni udio veći od 40%, a dva ili više njih veći od 60%. Člankom 10. istoga Zakona kao zabranjeno konkurencijsko djelovanje je utvrđena zlouporaba vladajućeg položaja koja se, između ostalog,

iznimno odnosi na: primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurencijski položaj. Imajući u vidu nizak tržišni udjel TV OBN-a na mjerodavnom tržištu BiH može se zaključiti da TV OBN ni u kom slučaju ne može biti u vladajućem položaju. Također, svaki sporni naprijed navedeni ugovor koji je zaključila TV OBN predstavljao bi ili bi bio blizu sporazumu male vrijednosti koji bi na temelju toga bio izuzet po samom Zakonu.

- Navedeni ugovori o pružanju usluga promidžbe koje je TV OBN zaključila neposredno s gospodarskim subjektima, bez agencije, ne predstavljaju istovjetnu transakciju u smislu Zakona o konkurenciji. Zaključivanje ovakvih ugovora neposredno s gospodarskim subjektima bez udjela agencija može imati samo pozitivne učinke na konkurenciju na tržištu jer smanjuje troškove poslovanja TV postaja i gospodarskih subjekata koji reklamiraju svoje proizvode odnosno usluge.
- Veliki broj TV postaja na mjerodavnom tržištu BiH (42) je garancija gospodarskom subjektu ili agenciji ukoliko nije zadovoljna ponudom TV OBN-a da se može obratiti i ostalim TV postajama za promidžbu što za posljedicu može imati samo nižu cijenu usluge promidžbe.

Na temelju svega izloženog Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da TV OBN ne narušava tržišnu konkurenciju u smislu članka 4. stavka (1) pod d) Zakona o konkurenciji, te je odlučilo kao u dispozitivu ovoga Rješenja.

Navode IAA o nepravilnostima u svezi za plaćanje poreza, zahtjeve za izmjenu regulative u svrhu održavanja visokih standarda licenciranja medija, zaštite prava uposlenih na medijima, zaštite domaćeg tržišta i sl., Konkurencijsko vijeće nije uzelo u razmatranje iz razloga stvarne nenadležnosti. Podnositelj zahtjeva ima mogućnost obratiti se nadležnim organima za rješavanje navedenih nepravilnosti.

Ovo Rješenje bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH» i službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Pouka o pravnom lijeku

Ovo Rješenje je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema ovoga Rješenja odnosno od dana njegove objave.

Predsjednica

Sena Hatibović

Dostavljeno:

-IAA

-TV OBN

-a/a